

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9CdoPr/2/2023
Identifikačné číslo spisu: 5918201338
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Sluk
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:5918201338.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne C.. U. B., bývajúcej H. XXX, zastúpenej JUDr. Kristínou Jošthovou, advokátkou, so sídlom v Žiline, M. R. Štefánika proti žalovanému Regionálnemu úradu verejného zdravotníctva v Martine, so sídlom v Martine, Kuzmányho 27, IČO: 17 335 621, o porušení zásady rovnakého zaobchádzania a iné, vedenom na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 5Cpr/12/2018, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 16. marca 2022 sp. zn. 7CoPr/9/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má voči žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Ružomberok (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 6. septembra 2021 č. k. 5Cpr/12/2018-701 konanie o zaplatenie kompenzačného príspevku za obdobie od 1. januára 2009 do 15. júla 2015 zastavil (výrok I.); žalobu po jej zmene pripustenou 14. mája 2019 zamietol (výrok II.) a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 100% (§ 255 ods. 1 CSP).

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom zo 16. marca 2020 sp.zn. 7CoPr/9/2021 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. a III. potvrdil (§ 387 ods. 1 a 2 CSP) a žalovanému priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení tiež uviedol: „Záver súdu prvej inštancie, ktorý na základe rozsiahle vykonaného dokazovania v rozsahu potrebnom z hľadiska skutočností potrebných pre posúdenie žalobkyňou uplatneného nároku, keď výsledky vykonaného dokazovania správne vyhodnotil v súlade s podmienkami § 191 CSP a na základe skutkových zistení a vysloveného právneho záveru dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby z nárokov na plnenie vyplývajúcich z právnych predpisov - zákonov č. 312/2001 Z. z., č. 400/2009 Z. z. a č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a nárokov vyplývajúcich z § 4 zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe v nadväznosti na podmienky zákona č. 365/2004 Z. z. - antidiskriminačného zákona, je správny. 22. Odvolací súd odvolacie námietky žalobkyne, že odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie nezodpovedá podmienkam uvedeným v § 220 ods. 2 CSP, keďže svoje rozhodnutie náležite

neodôvodnil, keď v bode 1. - 42. opisuje vykonanie dokazovania zo strany žalobkyne a žalovaného a odôvodnenie sa nachádza len v bode 43. - 49. odôvodnenia rozsudku, nepovažoval za dôvodné. ... 24. Preskúmaním vecí odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie svoje skutkové a právne závery náležite odôvodnil, rozhodnutie súdu neobsahuje znaky arbitrárnosti alebo nepreskúmateľnosti rozhodnutia, na základe čoho by bolo možné konštatovať porušenie práva žalobkyne na spravodlivý proces nenaplnením podmienok § 220 ods. 2 CSP v nadväznosti na rozhodovaciu prax všeobecných súdov a Ústavného súdu Slovenskej republiky pri posudzovaní naplnenia podmienok práva na spravodlivý proces v súdnom konaní. Vo vzťahu k odvolacím námietkam žalobkyne o nekonzistentnosti, nepreskúmateľnosti (strohosti) odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd poznamenáva, že súd prvej inštancie v bodoch 1. - 42. odôvodnenia rozsudku veľmi podrobne popísal, na akých skutkových tvrdeniach sa žalobkyňa svojho nároku na základe podanej žaloby v konaní domáhala, aké boli stanoviská a prednesy strán tak vo vzťahu k podanej žalobe, ako aj v priebehu konania. Súd prvej inštancie popísal jednotlivé výsledky vykonaného dokazovania, z ktorých potom v bodoch 43. - 49. odôvodnenia tieto vyhodnocoval, t. j. na základe akých skutkových a právnych záverov (vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania v bodoch 1. - 42.) dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby. 25. Vo vzťahu k odvolacím námietkam žalobkyne proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd považuje za dôležité poznamenať, že týmito namieta skutkové zistenia súdu prvej inštancie a jeho právne posúdenie vecí spôsobom a v rozsahu, ktoré boli žalobkyňou v konaní pred súdom prvého stupňa prednášané v rámci vykonaného dokazovania, v uvádzaní skutkových tvrdení, vo vyjadreniach ku konkrétnym vykonaným dôkazom, t.j. takým procesným úkonom žalobkyne, ktoré už boli prednášané pred súdom prvej inštancie, a s ktorými sa následne súd prvej inštancie vypořiadal v dôvodoch svojho rozhodnutia. ... 28. Súd prvej inštancie v bodoch 9.-11. odôvodnenia podrobne uviedol, akých nárokov na základe podanej žaloby (po vykonanej zmene žaloby podaním žalobkyne z 13.09.2019) sa žalobkyňa domáha, pričom v bodoch 24. a 25. odôvodnenia ďalej k tomuto uviedol, že podanou žalobou sa žalobkyňa domáha nárokov vyplývajúcich zo štátnozamestnaneckého pomeru, povinnosti zaplatiť sumu 1 624 eur s príslušenstvom, povinnosti vyplácať mzdu v 4. platovej triede od 09.09.2019, vyplácať kompenzačný príplatok vo výške 23,30 eura od 16.07.2015 do budúca; a nárokov na základe zákona č. 365/2004 Z. z. (antidiskriminačného zákona) tak, ako sú v tomto bode jednotlivo rozpísané. Z obsahu podaného odvolania bolo možné vyvodiť, že pokiaľ bola žaloba žalobkyne v celom rozsahu zamietnutá (teda tak nárokov zo štátnozamestnaneckého pomeru, aj na základe antidiskriminačného zákona), skutkovo a právne žalobkyňa argumentovala odvolanie najmä vo vzťahu k nepriznaniu nárokov vyplývajúcich z antidiskriminačného zákona (špecifikovaných v bode 25. odôvodnenia) a k nárokom vyplývajúcich zo štátnozamestnaneckého pomeru vo vzťahu k nevyplatenému kompenzačnému príplatku, keď vo vzťahu k ostatným nárokom zo štátnozamestnaneckého pomeru odvolacími námietkami relevantným spôsobom nespochybňovala vyslovené skutkové a právne závery súdu prvej inštancie. 29. Súd prvej inštancie v bode 38. odôvodnenia jednoznačne vymedzil, že vo vzťahu k uplatneným nárokom vyplývajúcim z antidiskriminačného zákona, zistené skutočnosti posudzoval podľa ustanovenia § 4 zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe ako lex specialis vo vzťahu k zákonu č. 365/2004 Z. z. (ako lex generalis) a aj podľa ustanovení zákona č. 365/2004 Z. z., ktorých atribúty podrobne rozviedol v bodoch 39., 40., 42., 43. odôvodnenia rozsudku, z ktorých správne potom pri vyhodnocovaní výsledkov vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu vychádzal a následne k jednotlivým uplatneným nárokom (špecifikovaným v bode 41.) právne argumentoval. 30. Pre oblasť pracovnoprávnych vzťahov, vychádzajúc zo Zákonníka práce, ale aj v zmysle zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe, zamestnávateľ je v pracovno-právnych vzťahoch povinný zaobchádzať so zamestnancami v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania, ustanovenou pre oblasť pracovných právnych vzťahov zákonom č. 365/2004 Z. z., pre oblasť štátnozamestnaneckého pomeru v štátnej službe - osobitne podľa § 4 zákona č. 55/2017 Z. z. tak, ako sú citované v bode 39. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie. Antidiskriminačný zákon, ako aj ustanovenie § 4 zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe, ktorý z tohto antidiskriminačného zákona vychádza, priniesol úpravu uplatňovania zásady rovnakého zaobchádzania, ktorej dodržiavanie spočíva v zákaze diskriminácie z akéhokoľvek dôvodu vo výkone práv a povinností v súlade s dobrými mravmi, ako aj v prijímaní opatrení na ochranu pred takouto diskrimináciou a zároveň ustanovil prostriedky právnej ochrany, ak by došlo k porušeniu tejto zásady. Vyššie uvedené právne predpisy teda výslovne zakotvili pozitívny príkaz rovnakého zaobchádzania a vylúčili tým akúkoľvek

priamu či nepriamu diskrimináciu. 31. Ustanovenie § 11 antidiskriminačného zákona upravuje prenesenie dôkazného bremena na žalovaného, t. j. nevyžaduje sa predloženie dôkazov zo strany žalobcu (zamestnanca). Podľa procesných predpisov žalobca má dôkaznú povinnosť, čo však v prípade osoby, ktorá tvrdí, že bola diskriminovaná, nie je dosť dobre možné. Právny inštitút prenesenia dôkazného bremena na žalovaného znamená výnimku, ktorá má uľahčiť dôkaznú situáciu osoby, ktorá o sebe tvrdí, že bola diskriminovaná tým, že ak predloží súdu alebo inému orgánu skutočnosti, z ktorých možno dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo, žalovaný musí preukázať, že túto zásadu neporušil. Stačí, ak žalobca oznámi súdu také skutočnosti, z ktorých je možné dôvodne usudzovať, že bol porušený princíp rovnakého zaobchádzania. ...33. Odvolaciu námietku žalobkyne, že súd prvej inštancie nepouplatňoval teóriu o tzv. presúvaní dôkazného bremena vychádzajúc z § 11 ods. 2 antidiskriminačného zákona, odvolací súd nepovažoval za dôvodnú, keďže súd prvej inštancie v bode 42. odôvodnenia vysvetlil, že dospel k rovnakej interpretácii antidiskriminačného zákona pri vyhodnocovaní výsledkov vykonaného dokazovania vo vzťahu k následnému právnomu posúdeniu uplatnených nárokov špecifikovaných v bode 25. odôvodnenia rozsudku. ... 34. Odvolací dôvod podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. f) CSP, (že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam) je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke, a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s ustanovením § 191 CSP, a to vzhľadom k tomu, že súd vzal do úvahy len skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov strán nevyplynuli, ale ani inak nevyšli počas konania najavo alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli počas konania najavo. 35. Preskúmaním veci odvolací súd dospel k záveru, že vyššie uvádzané odvolacie dôvody neboli naplnené, pretože súd prvej inštancie vo veci vykonal rozsiahle dokazovanie pre náležité zistenie skutkového stavu navrhnutých stranami v priebehu konania, vykonané dôkazy vyhodnotil v zmysle § 191 a § 192 CSP, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých založil svoje rozhodnutie o nedôvodnosti podanej žaloby (právny záver). V súvislosti s uvedeným neboli zistené žiadne porušenia pracovných práv alebo iná vada, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (odvolací dôvod podľa § 365 písm. d) CSP), keď takýto dôvod nevyplyva ani z obsahu podaného odvolania žalobkyne proti rozsudku súdu prvej inštancie. 36. Záver súdu prvej inštancie, ktorý na základe výsledkov vykonaného dokazovania a vyhodnotenia zistených skutkových okolností v bodoch 30. - 37. dospel o nedôvodnosti uplatnenej žaloby na zaplatenie/platenie kompenzačného príplatku - príplatku za štátnu službu v sťaženom a zdraví škodlivom prostredí, je správny. Súd prvej inštancie vychádzal z výsledkov vykonaného dokazovania, z ktorého vyplýva, že k pozastaveniu/nepripraveniu príplatku za štátnu službu v sťaženom a zdraví škodlivom prostredí došlo na základe novely zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe vykonanej zákonom č. 460/2008 Z. z. s účinnosťou od 01.01.2009, bolo pozastavené na základe zaradenia zamestnancov/pracovníkov oddelenia epidemiológie a oddelenia preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie do 2. kategórie prác, pričom žalovaný RÚVZ I. nemal žiadnu prácu/pracovnú činnosť zaradenú v kategórii 3. alebo 4. rizikových prác, pričom všetky práce a pracovné činnosti vykonávané na RÚVZ so sídlom v I. boli zaradené do 1. a 2. kategórie prác, v zmysle ktorého sa uvedený príplatok zamestnancov uvedenej organizácie už nevyplácal. Súd prvej inštancie v podrobnostiach poukázal na citácie § 89 ods. 1 zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe účinného od 01.01.2009, § 89 ods. 5 zákona č. 312/2001 Z. z. účinného od 01.01.2009, ako aj na ustanovenie § 92 ods. 1 zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe účinného od 1.11.2009, ako aj na znenia čl. 32 Kolektívnej zmluvy na rok 2009 a v období od 01.01.2011 do 31.12.2012, na znenie § 135 ods. 1 zákona č. 55/2017 Z. z. Je zrejmé z výsledkov vykonaného dokazovania, že pokiaľ žalovaný ako zamestnávateľ odôvodňoval dôvod odobratia príplatku zákonnou úpravou a zaradením činností vykonávaných žalovaným do 1. a 2. kategórie, vo vzťahu ku ktorým sa už príplatok nemohol vyplácať, táto (zákonná) zmena sa týkala všetkých zamestnancov na oddelení epidemiológie, na ktorom pracovala aj žalobkyňa. Nejednalo sa o individuálne posúdenie vo vzťahu k jednotlivým zamestnancom tejto organizácie, prípadne len vo vzťahu k samotnej žalobkyňi. V prípade, ak by zamestnanec nesúhlasil s odňatím príplatku, vychádzajúc aj z odvolacích námietok, že žalovaný nesprávne aplikoval zákonnú úpravu resp. jej účinnosť, (ktorá mala nastať podľa žalobkyne 01.11.2009), prípadne okolnosťou, že aj zamestnanci naďalej vykonávali činnosti ešte niekoľko rokov, ktoré by odôvodňovali vyplácanie tohto príplatku, nebolo tvrdené a preukazované,

že by (tieto nároky) boli predmetom ich uplatnenia u zamestnávateľa, prípadne súdnou cestou. 37. Aj vo vzťahu k ostatným tvrdeniam žalobkyne o porušení zásady rovnakého zaobchádzania zo strany žalovaného v tom, že žalovaný ju dlhoročne opomenul „preradzovať do vyššej platovej triedy" a v tejto súvislosti bola diskriminovaná aj v tom, že iní pracovníci epidemiologického oddelenia boli uprednostňovaní pri zaradovaní do vyšších platových tried a obsadzovania vyšších postov v štruktúrach tejto organizácie, nezodpovedá výsledkom vykonaného dokazovania, ktoré boli súdom prvej inštancie podrobne uvedené, a ktoré potom súd vyhodnocoval v bodoch 27., 45. - 48. odôvodnenia rozsudku. Na doplnenie správnosti vyslovených skutkových a právnych záverov súdu prvej inštancie vo vzťahu k odvolacím námietkam žalobkyne je potrebné uviesť, že súd vykonal dokazovanie vo veci na základe predkladaných dôkazov strán sporu, pričom tvrdenia žalobkyne, že I. Q. U. vo svojej svedeckej výpovedi klamala, uvádzala nepravdivé údaje, a preto nebolo možné brať jej svedeckú výpoveď do úvahy, možno vykladať s podmienkami § 196 ods. 1 CSP, (keď svedkyňa je poučená o následkoch krivej svedeckej výpovede), keď zároveň uvedenú svedeckú výpoveď súd hodnotil aj s ostatnými výsledkami vykonaného dokazovania. Z tohto vyplýva, že už aj v minulosti žalobkyňa, pokiaľ sa táto domáhala (z hľadiska výkonu svojej práce a dosiahnutého vzdelania) preradenia do vyššej platovej triedy, podala vo veci sťažnosť, ktorú prešetrovala Rada pre štátnu službu, námietky v uvedenom kariernom a platovom postupe žalobkyne v danom čase a z dôvodov uvádzaných žalobkyňou (rovnako aj v predmete tohto konania) boli vyhodnotené ako nedôvodné. Z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že v minulosti bolo možné zaradiť zamestnancov epidemiológie do vyššej platovej triedy len prehodnotením kvalifikačných predpokladov, v niektorých prípadoch bolo vyhlásené výberové konanie, napr. v roku 2019, na ktoré sa žalobkyňa neprihlásila, keď ho považovala za špekulatívne, nedôstojné a nečestné zo strany žalovaného. Pokiaľ žalobkyňa teda namietala „uprednostňovanie" niektorých kolegyň pri nadobúdaní vyššej kvalifikácie a zaradenia do vyšších platových tried, z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že takýto postup (na základe zákona a právnych predpisov) bol možný, pričom pri posúdení diskriminačného konania „pri voľbe" toho - ktorého zamestnanca v jeho kariernom postupe alebo zaradení do vyššej platovej triedy absentujú skutočnosti a zistenia, že ten - ktorý zamestnanec (v danom čase) nebol vhodnejším zamestnancom na takýto postup, než v prípade sa jednalo o osobu žalobkyne a námietky žalovanej v priebehu konania a v odvolaní, že svedkyňa MUDr. U. Q. na pojednávaní klamala, následné skutkové zistenia nedávali podklad pre vyhovieň žalobe (v potvrdení diskriminácie). 38. Aj vo vzťahu k ostatným nárokom uvádzaným v bodoch 41., 44., 47. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, vo vzťahu ku ktorým vyhodnocoval výsledky vykonaného dokazovania v súlade s podmienkami uvedenými v § 191 CSP, na základe ktorého dospel k záveru o nedôvodnosti uplatneného nároku, z dôvodu tvrdeného (žalobkyňou) porušenia práva na rovnaké zaobchádzanie pri výkone pracovnej činnosti štátneho zamestnanca, aj u ostatných okolností namietaného porušenia práva, odvolací súd v podrobnostiach poukazuje na výsledky vykonaného dokazovania, vyhodnotenia skutkových okolností a následného právneho posúdenia veci, s ktorými odvolací súd plne stotožňuje a na ne odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP). K niektorým namietaným porušeniam práva (nepriзнание odmeny za mesiac 5/2016, nevyhodnotenie námietky voči služobnému hodnoteniu zo dňa 30.01.2018, neuvádzanie získaných titulov žalobkyne) môže síce evokovať k určitým porušeniam (nenaplneniam) predpisov na úseku štátnej služby (okrem vyplatenia odmeny, keďže sa jedná o nenárokovateľnú zložku mzdy), avšak v týchto konkrétnych skutočnostiach v konaní nebol preukázaný znak trvalosti, prípadne preukázania, že zo strany žalovaného (nadriadených pracovníkov žalovaného) by sa jednalo o takú intenzitu správania sa, ktoré by odôvodňovalo aplikáciu ustanovenia § 4 zákona č. 55/2017 Z. z., prípadne ustanovení antidiskriminačného zákona. 39. Na základe uvedených skutočností, keďže na základe výsledkov vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu správne súd prvej inštancie dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby uplatnených nárokov vymedzených v bode 9. odôvodnenia rozsudku, z dôvodu čoho žalobu v celom rozsahu zamietol, odvolací súd rozsudok prvej inštancie v napadnutých výrokoch II. a III., (keďže z obsahu odvolania nevyplýva, že bol napadnutý aj výrok I. rozsudku o zastavení konania v časti o zaplatení kompenzačného príspevku za obdobie od 01.01.2009 do 15.07.2015), podľa § 387 ods. 1 CSP ako správny potvrdil. 40. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu."

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj ako „dovolateľka") dovolanie s

tým, že súdy jej nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Namietala, že rozsudok odvolacieho súdu vykazuje podstatnú vadu nedostatočného, ústavne nekonformného odôvodnenia, lebo sa nevysporiadal dostatočne s jej podstatnou námietkou porušenia zákazu diskriminácie vyplývajúceho zo zákona o štátnej službe. Dovolateľka zastáva názor, že potvrdením rozhodnutia súdu prvej inštancie sa v riešení právnej otázky odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Porušenie zákazu diskriminácie bolo dovolateľkou preukázané viacerými dôkazmi. Dovolateľka i v odvolaní namietala pravdivosť výpovede nadriadenej pracovníčky MUDr. Q.. Súd sa s tvrdeniami dovolateľky vysporiadal nedostatočne. Obdobne sa súd mal nedostatočne vysporiadať aj s otázkou zvýšenia jej osobného príplatku. Vyhodnotenie dôkazov súdom dovolateľka označuje za nesprávne a strohé. Dovolateľka predložila dostatok dôkazov na preukázanie, že žalovaný mal dostatok finančných prostriedkov i štátnozamestnaneckých miest, aby ju preradil do vyššej platovej triedy. V ďalšom dovolateľka polemizuje s tým ako súdy hodnotili vykonané dôkazy a ponúka s odkazom na právnu úpravu svoje názory na právne posúdenie veci ohľadne otázky jej diskriminácie. Dochádza k záveru, že súd vo veci samej rozhodol na základe neplatného predpisu.

4. Žalovaný navrhol dovolanie ako nedôvodné odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne podľa § 420 písm. f) CSP nie je prípustné (§ 447 písm. c) CSP).

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7.1. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

7.2. Dovolateľka vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP vymedzila ako nedostatok odôvodnenia (až arbitrárnosti) rozhodnutia odvolacieho súdu založeného na nedostatočnom zistení skutkového stavu veci, nesprávnom alebo nedostatočnom (vy)hodnotení dôkazov, na aplikácii nesprávnej právnej normy a nesprávnom právnom posúdení veci s poznámkou, že v riešení právnej otázky sa odvolací odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

8. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. K obdobnému právnomu názoru dospel najvyšší súd vo viacerých rozhodnutiach (napr. sp. zn. 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017).

9. Právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07). Len náležité odôvodnené súdne rozhodnutie sa stáva interpretačným nástrojom súdnej autority k zabezpečeniu spravodlivosti.

10. Odvolací súd (v spojení s potvrdeným rozhodnutím súdu prvej inštancie) v odôvodnení svojho rozsudku náležite uviedol, na základe akých skutočností dospel k záveru o neodôvodnenosti žaloby, čo malo v danej veci za následok zamietnutie žaloby. Zistenie skutkového stavu veci na základe (vy)hodnotenia vykonaných dôkazov nepredstavuje naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Pri hodnotení dôkazov nemožno odvolaciemu súdu vyčítať pochybenia, a preto ani nemožno polemizovať s jeho závermi, ktoré žalobkyňa namieta v dovolaní (porovnaj napr. sp. zn. 5Cdo/328/2012, 8Cdo/140/2018). Súd pri hodnotení dôkazov v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako a s akým výsledkom má z hľadiska pravdivosti, ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa tu zásada voľného hodnotenia dôkazov. Rozhodnutie súdu, ktorého podkladom sú dôkazy nesprávne vyhodnotené, môže byť prípadne z tohto dôvodu vecne nesprávne, avšak táto skutočnosť sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP.

10.1. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Napríklad, či žalovaný (ne)mal dostatok finančných prostriedkov i štátnozamestnaneckých miest, aby žalobkyňu preradil do vyššej platovej triedy. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúci súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neutržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd tieto vady v prejednávanej veci nezistil. Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej voľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Nedostatočne zistený skutkový stav veci, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2018, 3Cdo/94/2018, 6Cdo/69/2020, 9Cdo/209/2020). Pri posudzovaní ústavnosti tohto právneho názoru nedospel ústavný súd (II. ÚS 465/2017) k záveru o jeho ústavnej neutržateľnosti.

11. Dovolací súd uvádza, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP, správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá (porovnaj R 24/2017 a tiež viaceré

rozhodnutia najvyššieho súdu 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018, 9Cdo/86/2020).

11.1. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti (či formálnosti) alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06). Pokiaľ dovolateľka vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namieta nepreskúmateľnosť žalobu zamietajúceho rozsudku odvolacieho súdu k tomu dovolací uvádza, že odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu o zamietnutí žaloby; odvolací súd konštatoval správnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie, správnosť na vec ním aplikovaných právnych noriem (porovnaj bod 2. vyššie). Dovolací súd zdôrazňuje, že správnosťou právneho posúdenia veci sa dovolací súd pri dovolacom dôvode v zmysle § 420 písm. f) CSP nemá možnosť zaoberať; nemohol sa preto zaoberať napríklad tým, či súdy na vec (ne)aplikovali správnu právnu normu, či (ne)došlo k porušeniu zákazu diskriminácie vyplývajúceho zo zákona o štátnej službe a pod.

11.2. Dovolateľka v dovolaní (jednou vetou) bez ďalšieho zdôvodnenia oznamuje naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Právnym posúdením veci treba považovať činnosť súdu spočívajúcu v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávne právne posúdenie veci nemožno preto vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu. Ani sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo jednoduché sponchybnovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 432 ods. 2 CSP. Okrem toho nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP je, že dovolateľ uvedie právnu (nie skutkovú) otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Inak dovolací súd nemá možnosť posúdiť, či ide skutočne o právnu otázku, či ide o právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sú splnené osobitné podmienky uvedené v jednotlivých prípadoch, v ktorých citované ustanovenie dovolanie pripúšťa.

11.3. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia odvolacím súdom od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“. Dovolací súd vo svojej súdno-aplikačnej (judikátornej) činnosti k tomu už v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne tiež v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/95/2017, 6Cdo/123/2017, 7Cdo/140/2017, 9Cdo/315/2020, 9Cdo/2/2021) uviedol, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. a) CSP, dovolateľ by mal: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená jasným, zrozumiteľným a nepochybným spôsobom. Dovolací súd je viazaný len tým, ako dovolateľ právnu otázku nastolí. So zreteľom na uvedené dovolací súd konštatuje nevymedzenie dovolacieho dôvodu dovolateľkou v zmysle § 421 CSP, čo zakladá odmietnutie jej dovolania v zmysle § 447 písm. f) CSP.

12. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, preto ho odmietol podľa § 447 písm. c) CSP. Dovolací súd dovolanie žalobkyne, v ktorom naznačovala nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 až § 435 CSP.

13. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

14. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.